

ROLUL CULTURAL-EDUCATIV AL EXPOZIȚIILOR VOLANTE ORGANIZATE DE MUZEUL DE ISTORIE A ORAȘULUI BUCUREȘTI

de ALEXANDRU CEBUC și IOANA CRISTACHE-PANAIT

Victoria regimului democrat popular în patria noastră a marcat schimbarea radicală a profilului și rolului instituțiilor muzeale prin transformarea acestora în instituții active în cadrul revoluției culturale.

De artă sau științifice, opinia publică dorește muzee foarte active care să pună în contact pe vizitatori cu vestigiile artistice și istorice.

Ca instituții culturale, muzeele au menirea să răspândească în masele largi de oameni ai muncii, cunoștințele culturale care le mobilizează activ la lupta pentru desăvârșirea construirii noii societăți socialiste.

În afară de expoziția permanentă care prezintă și valorifică urmele materiale ale trecutului și oglindește uriașele transformări din zilele noastre, muzeele folosesc o serie de procedee și metode care le dau un pronunțat caracter educativ. Dintre acestea organizarea și deschiderea expozițiilor temporare și volante, constituie o formă principală în problema legăturii muzeelor cu masele populare, în educarea culturală a acestora.

Expozițiile temporare organizate de Muzeul de istorie a orașului București au drept scop aducerea exponatelor istorice cât mai aproape de locul de muncă, iar în al doilea rând valorificarea în parte a patrimoniului muzeal. Expoziția de bază nu poate reflecta, datorită tematicii și spațiului, decât o mică parte din fondul științific al acestui muzeu. Prin politica P.M.R. de protejare a vestigiilor trecutului, în depozitul Muzeului de istorie a orașului București se găsesc peste 100.000 de obiecte, dintre acestea însă numai circa 5.000 sînt cuprinse în expoziția permanentă.

Una dintre preocupările de seamă ale colectivului științific, a fost întocmirea unui ciclu de expoziții temporare care să redea tematic și cronologic, aspecte de bază ale istoriei capitalei. Astfel, au fost întocmite expoziții privind evoluția societății omenești în timpul orînduirii primitive, a epocii medievale, moderne și contemporane, precum și a istoricelor cuceriri ale oamenilor muncii în anii construirii socialismului. Problemele de seamă ale acestor expoziții au izvorit din necesitatea redării cu exponate variate a evoluției modului de producție, a felului de viață în diferitele

etape, a transformării structurale economico-sociale a Bucureștilor. Paralel cu acest ciclu de expoziții, au fost abordate teme legate de evenimente istorice însemnate ca: aniversări ale partidului, sărbătorirea zilei de 1 Mai, proclamarea R.P.R. etc.

În selectarea materialelor folosite în expozițiile temporare, de la sediu s-a dat precădere originalelor: piese arheologice, documente, stampe, litografii etc., în timp ce în expozițiile deschise în diversele puncte ale orașului, exponatele sînt formate din reproduceri, grafice, fotografii.

Expoziția „Străvechi așezări omenești pe teritoriul orașului București“, valorifică rezultatele cercetărilor arheologice desfășurate în decursul mai multor decenii, dovedind că teritoriul capitalei a cunoscut o intensă așezare omenească începînd din paleolitic. Această expoziție a fost completată cu tema: „Noi descoperiri arheologice în București“, care reprezintă rezultatele cercetărilor arheologice desfășurate de Muzeul de istorie a orașului București, în perioada 1959—1963. Datorită activității tematice și condițiilor materiale create cercetărilor științifice, colectivul muzeului a reușit să obțină rezultate însemnate, privind nu numai istoria Capitalei ci și istoria patriei. Expoziția arheologică cuprinde printre altele dovezi materiale privind continuitatea populației băștinașe pe teritoriul Bucureștilor, procesul de asimilare a triburilor slave, formarea poporului român, constituirea și dezvoltarea Bucureștilor în timpul orînduirii medievale. În felul acesta oamenii muncii iau cunoștință cu o parte din materialul științific care atestă existența populației autohtone și cu care sînt combătute o serie de teze reacționare susținute de istoriografia burgheză străină.

Orînduirea feudală a fost tratată prin expozițiile: „Documente și cărți rare din colecțiile Muzeului de istorie a orașului București“, precum și prin expoziția „Orașul București în stampe, desene și litografii“. Organizată în exclusivitate cu material original, expoziția „Documente și cărți rare din colecțiile Muzeului de istorie a orașului București“, cuprinde exponate de o deosebită valoare istorică, artistică și culturală, prezentînd probleme legate de dezvoltarea economică, relațiile de clasă în orînduirea feudală, aspecte privind viața sanitară și culturală a capitalei. Datorită tematicii sale remarcabile și a importanței exponatelor, expoziția, organizată la sediul muzeului s-a bucurat de un deosebit succes, ea fiind vizionată de 55.888 persoane.

Deși iconografia bucureșteană este restrînsă și mult mai recentă decît începuturile orașului — prima stampă și aceasta fantezistă datînd de abia din 1716 — expoziția „Bucureștii, în stampe, desene și litografii“, a reușit să redea prin gruparea judicioasă a materialului aspecte însemnate privind dezvoltarea orașului în ultima parte a orînduirii feudale și pînă la sfîrșitul sec. XIX. Tematica acestei expoziții a urmărit nu numai prezentarea unui material puțin cunoscut ci și abordarea unor probleme importante, privind dezvoltarea economică, aspectul edilitar al orașului București, momente din viața politică etc. Vizitatorii au luat contact cu materialul ce reflectă unele evenimente însemnate privind frămîntările sociale din perioada respectivă, precum și desfășurarea procesului de trecere de la aspectul cvasi-urban al Bucureștilor la orașul modern.

Perioade restrînse din istoria capitalistă a capitalei au fost tratate în expozițiile: „Aspecte din orașul București la mijlocul sec. XIX“, „Bucureștii între cele două războaie mondiale“.

Orașul București a fost centrul celor mai importante momente din istoria clasei muncitoare, locul marilor bătălii de clasă împotriva exploatareii capitaliste. Materialele expuse în diverse expoziții au înfățișat aspectele cele mai de seamă ale mișcării muncitorești din București, precum și tradițiile revoluționare legate de acestea.

Expoziția „1 Mai în București”, redă aspecte din modul în care oamenii muncii din capitală au acționat în cinstea acestei zile, începând cu anul 1890 până în zilele noastre. Din exponatele prezentate reiese în mod concludent caracterul de luptă al manifestărilor de 1 Mai în timpul orânduirii capitaliste, precum și entuziasmul cu care, an de an, începând cu 1 Mai 1945, se sărbătorește ziua solidarității internaționale a oamenilor muncii. Materialele expuse dau aspecte privind realizarea angajamentelor luate în cinstea acestei sărbători în lupta pentru ridicarea continuă a calității și productivității muncii.

Expoziția „Locuri și case din București legate de lupta P.C.R.” a fost tema cea mai solicitată de oamenii muncii din întreprinderi și instituții, precum și de numeroase G.A.S. și G.A.C. din raza orașului București.

Expoziția redă locurile și casele folosite și legate prin istoricul lor de lupta ilegală a P.C.R. Prezentarea acestor monumente în ordinea cronologică a desfășurării celor mai importante lupte ale muncitorimii bucureștene de sub conducerea P.C.R., a prilejuit maselor largi de vizitatori să evoce momentele istorice legate de exponatele respective, pornind din str. Academiei nr. 35—37 unde se află clădirea în care au început lucrările de constituire a P.C.R., trecând pe lângă monumentele și plăcile ce amintesc eroicele lupte ale muncitorilor ceferiști din ianuarie-februarie 1933 și sfârșind cu numeroasele plăci comemorative din centrul sau de la marginile orașului prin care se retrăiesc zilele victorioase ale insurecției armate din august 1944.

Expoziția „Locuri și case din București legate de lupta P.C.R.” a fost organizată cu prilejul aniversării a 40 de ani de la crearea P.C.R. În acel an, 1961, expoziția a fost deschisă la sediul central unde a fost vizionată de 39.113 persoane, precum și în 70 de puncte, prilejuindu-se astfel vizionarea ei de către numeroși muncitori din întreprinderile capitalei: 23 August Republica, uzinele Grivița Roșie, Adesgo etc. precum și de țărani colectiviști din: Bragadiru, Dragomirești, Glina, Măgurele, Otopeni, Popești-Leordeni, Afumați etc.

Realizările obținute de oamenii muncii din capitală sub îndrumarea partidului, schimbările structurale în toate domeniile de activitate au fost prezentate în expoziții cu teme diferite. Expozițiile: „Sub steagul partidului, pe drumul transformării socialiste a orașului București”, „Realizări în 10 ani de activitate a sfaturilor populare”, „Orașul București pe drumul construirii socialismului”, „Aspecte din reconstrucția social-culturală a capitalei” etc. oglindesc linia politică a partidului de construire a noii orânduirii socialiste. Organizarea expozițiilor cu aspecte noi din anii puterii populare, are menirea de a completa cu cele mai recente succese ale oamenilor muncii expoziția de bază a secției socialiste, care zi de zi, prin mersul înainte a istoriei zilelor noastre, rămâne incompletă.

O expoziție cu un caracter deosebit a fost deschisă în anul 1960, la sediul muzeului. Ea cuprindea unele din cele mai frumoase daruri primite de orașul București la 20 septembrie 1959, cu ocazia sărbătoririi a 500 de ani de la prima sa mențiune documentară. Această expoziție a fost vizitată de aproape 50.000 de cetățeni.

În activitatea Muzeului de istorie a orașului București organizarea expozițiilor temporare, a constituit o preocupare de seamă. Dacă în 1960 au fost organizate 30 de expoziții, în anul 1963, numai în primele două trimestre, au fost deschise în instituții și întreprinderi un număr de 35 expoziții, succesiunea temelor fiind urmărită cu un deosebit interes de cei cărora li se adresează.

Pentru 1964, în cinstea celei de-a XX-a aniversări de la victoria istorică a insurecției armate, colectivul științific al muzeului a întocmit un plan de acțiune special în care expozițiile volante ocupă un loc deosebit.

Prin aceasta se vor populariza, în afară de aspecte din pregătirea și desfășurarea insurecției, uriașele realizări obținute în cele două decenii, de oamenii muncii din București sub conducerea înțeleaptă a partidului în toate domeniile de activitate.

Vor fi folosite în acest scop forme noi în munca cultural-educativă, printre care amintim însoțirea deschiderii fiecărei expoziții de câte o expunere liberă asupra temei respective, în felul acesta fixându-se mai bine materialele expuse.

Expoziția temporară este unul dintre instrumentele importante ale lucrătorilor din muzee, în munca lor cultural-educativă.

Prin această formă de activitate se realizează o strânsă legătură între muzeu și masele largi de oameni ai muncii, exponatele fiind legate de o temă anumită sînt însoțite cu multă ușurință, iar impresiile sînt mult mai durabile, mărind prin aceasta curiozitatea de a cunoaște mai profund istoria ținutului natal și implicit de a trece pragul muzeului din localitate.